

Parksamråd Tantolunden, program för upprustning

Samråd hölls kring Tantolunden, program för upprustning under juni månad 2022. En enkät fanns att läsa och besvara på stadens hemsida under hela månaden. Ett fysiskt samrådsmöte hölls ute i parken onsdagen den 15 juni, kl.16. Information kring samrådet fanns annonserat i parken, på hemsidan samt i lokalpressen. Stadsdelsförvaltningen har också under sommaren träffat Högalids hembygdsförening på ett särskilt möte.

Samrådsmötet

Cirka 50 personer deltog. De allra flesta var medelålders eller äldre. Inga barn eller ungdomar deltog. Staden var representerad genom två landskapsarkitekter från stadsdelsförvaltningen samt en landskapsarkitekt från konsultfirman som tagit fram programmet.

Programmet presenterades och en livlig diskussion vidtog. Här följer en sammanfattning av de viktigaste synpunkterna som framkom:

- Mer kultur i parken, återskapa stora parkteatern och musik
- Ta bort discgolfbanan
- Ta bort kriminalitet och droger
- Ta bort otillåten parkering samt störande bil- och cykeltrafik.
- Bevara alla träd, all grönska och parkens historiska karaktär
- Gärna boulebanor men inte för många.
- Samråd med alla kolonister och föreningar aktiva i området tex naturskyddsföreningen.
- Mer odling i parken fast i balans med kulturhistorien.
- Befintlig belysning är bländande
- Ingen mer belysning – skulle störa insekter, fåglar och fladdermöss.
- Utnyttja Tantotoppen, ta bort sandsilon, tveksamhet till ny gångväg – det finns ju redan
- Rusta entréerna direkt
- Öka städningen – glassplitter och matrester
- Ingen husbilsamping – gör nåt kulturellt istället
- Återskapa föreningen Tantovännerna – de skulle kunna slå ängarna
- Ej för många aktiviteter – folk trampar stigar och sliter på gräsytor
- Musikpaviljongen – tokigt med en gång- och cykelbana mellan scenen och åhörarplatserna
- Var försiktig och bevara allt värdefullt Tanto, särskilt alla träd

Mötet med Högalids hembygdsförening

Högalids hembygdsförening har sina lokaler i Ekermanska malmgården som ligger i Tantolundens södra del. De har publik verksamhet, stort kontaktnät i stadsdelen samt samlade kunskaper om parken.

Tre personer från föreningen deltog vid mötet samt en landskapsarkitekt från stadsdelsförvaltningen. Föreningen har också lämnat sina synpunkter skriftligt.

En kort sammanfattning av texten och samtalet vid mötet:

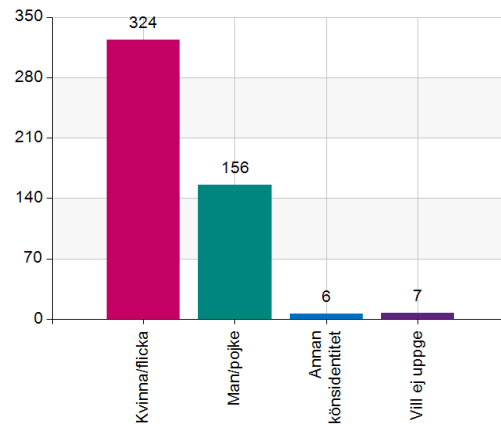
Föreningen önskar bättre tillgänglighet för funktionsnedsatta på promenadvägar och sittplatser, framför allt med tanke på stadsdelens alla äldre. De lyfter också att många inte hittar in till Tanto och att vi bör prioritera att ta fram bättre skyltning. Föreningen anser att beskrivningen av Tanto som en lugn, grön oas är felaktig. Tanto har historiskt varit en park med liv och rörelse; flera lekplatser, rodelbana, rutschkanor, cirkus, teater och musikkåror. Föreningen önskar att vi återigen ska bjuda in kultur, liv och rörelse och minst en servering, liknande caféet i Vitabergsparken. Föreningen önskar att vi ska återskapa den historiska musikpaviljongen samt flytta befintlig paviljong till en lämpligare plats. De anser också att den sociala dimensionen saknas i programmets historiska del; Tanto var en park för fattigare arbetsbefolkning. Slutligen önskar föreningen mer blommor till parken; både på träd och mark.

Enkäten

Nedan följer en sammanställning av enkätundersökningen. Först redovisas ställd fråga, sen en sammanfattning av inkomna svar.

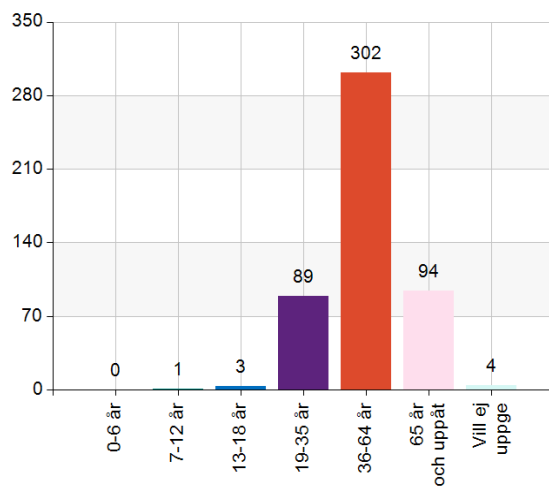
Vem är du?

Namn	Antal	%
Kvinna/flicka	324	65,7
Man/pojke	156	31,6
Annan könsidentitet	6	1,2
Vill ej uppge	7	1,4
Total	493	100

Hur gammal är du?

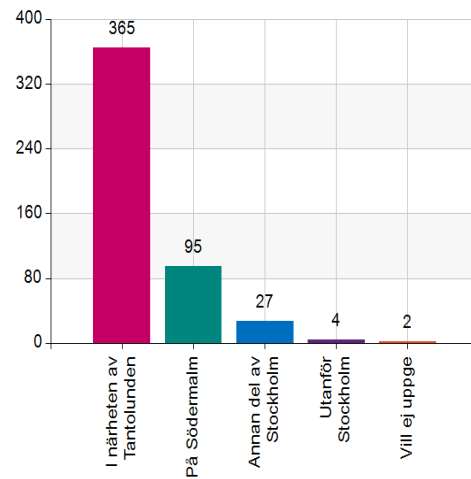
Namn	Antal	%
0-6 år	0	0
7-12 år	1	0,2
13-18 år	3	0,6
19-35 år	89	18,1
36-64 år	302	61,3
65 år och uppåt	94	19,1
Vill ej uppge	4	0,8
Total	493	100

Kommentar: Staplarna och diagrammen ovan visar de 493 personer som svarade på enkäten via hemsidan. Därutöver har 10 personer lämnat svar via en utskriven version av enkäten vid samrådsmötet samt 4 personer via mail. Sammanlagt har alltså 507 personer lämnat synpunkter. Av de som svarade via utskriven enkät på samrådsmötet var 7 kvinnor och 3 män. Samtliga var över 65 år. Av namnen att döma är 1 av mailskrivarna kvinna och 3 män. Ingen av dem har uppgett sin ålder.

Var bor du?

Namn	Antal	%
I närheten av Tantolunden	365	74
På Södermalm	95	19,3
Annan del av Stockholm	27	5,5
Utanför Stockholm	4	0,8
Vill ej uppge	2	0,4
Total	493	100

Svarsfrekvens

100% (493/493)

Kommentar: Av de som svarat på pappersenkäten bor 8 i närheten och övriga 2 på Södermalm. De 4 som svarat via mail, har inte uppgivit var de bor. I svarssammanställningarna nedan finns alla dessa personers svar inarbetade.

Programmet föreslår att se över parkens entréer, med syfte att skapa platser som välkomnar och leder vidare in i parken. Vad tycker du om det? Tankar och idéer?

Sammanställning av svar:

En övervägande del av de svarande har ställt sig positiva till förslaget. Många vill dock ha så lite förändring som möjligt. Man vill ha kvar den genuina, enkla stadsparkskänslan med mycket grönska, gärna kompletterat med fler bänkar, sopkärl, blommor och trivsam belysning. Flera föreslår portaler vid entréerna. Väldigt många önskar kartor, hänvisningsskyltar och skyltar med förbud, trivselregler samt information om parken. Många beskriver problemen med dagens otydliga entréer och svårigheten att hitta i parken och tycker verkligen vi ska förbättra entréerna medan en hel del tycker att det är bra som det är och att vi ska prioritera annat.

Väldigt många framför önskemål kring trafiken i parken. Allt från bättre uppdelning mellan trafikslagen och bättre skyltning till att förbjuda all bil- och cykeltrafik föreslås. Framför allt nämns cyklister som cyklar för fort, olaglig biltrafik upp till Tantotoppen samt bilar som kör i höga hastigheter och parkerar olovligt vid bollplanen. Flera önskar att det tydligare ska visas att parkvägarna är för människor och inte för trafik speciellt vid bollplanen samt vid Ekermans gränd/entréen från Ringvägen, där gångbanan nästan är obefintlig. Några nämner också att den platsen ser illa ut med dåligt skötta ytor och återkommande upplag. Några önskar att parkeringsplatsen tas bort helt.

Förr kantades vägarna i parken av tre rader gatsten, så kallade rännalar där vatten kunde rinna. Idag har många vägar asfalteras och rännalar har försvunnit. Programmet föreslår att renovera vägar och återskapa rännalarna och samtidigt sätta upp räcken där det är brant för att förbättra tillgängligheten. Vad tycker du om det? Tankar och idéer

Sammanställning av svar:

Övervägande del av svaren var positiva till förslaget. Några var tveksamma medan några andra var negativa. Många ville gärna ha mindre asfalt för mer naturlika vägar. Några påpekade att det bildas is på många vägar pga rinnande vatten, vilket borde åtgärdas samtidigt. Några nämnde att vattnet måste tas om hand iom klimatfrågan samt till fördel för djur och växter. Många var tveksamma till räcken längs vägarna, då de känner att det skulle avgränsa gräsytor. Flera påpekade även under denna fråga problem med cyklister som tränger undan gående och utgör en säkerhetsrisk. Även bilar, sparkcyklar och löpare nämndes.

Programmet föreslår att samtliga parksoffor byts ut till en ny modell, bättre anpassad till den historiska parken. Samtidigt ska skyltar och övrig möblering ses över. Vad tycker du om det? Tankar och idéer?

Sammanställning av svar:

Övervägande del av svaren var positiva till förslagen. Väldigt många var dock tveksamma och frågade sig om det var nödvändigt. Flera framhöll att vi borde reparera de gamla bänkarna istället för att skaffa nya. Många värnar om den historiska parken och vill att förändringarna ska bli så små som möjligt.

Väldigt många önskade fler och bättre sittplatser samt flera olika sittmöjligheter. Flera nämnde att parksofforna bör vara tillgängliga för funktionshindrade och att möblerna bör vara "roliga" och av god design. Flera nämnde också att inga hinder för hemlösa bör sättas upp på bänkar (så kallad exklusiv design).

Många önskade fler och bättre sopkärl samt bord för picnic mm. Några önskade att sopkärl inte ska placeras direkt vid parksoffor. Flera nämnde ökad trygghet och förbättrad belysning.

Många framförde önskemål om bättre skyltning i parken; hänvisningar och information om växter, djur och historia.

I den historiska parken fanns en lekplan ner mot Ringvägen. Nu är det en väl använd parkeringsplats som vid flera tillfällen även använts för uppställning av paviljonger med tillfälligt bygglov. Programmet föreslår att på lång sikt återskapa park på denna yta. Vad tycker du om det? Tankar och idéer?

Sammanställning av svar:

Övervägande del av svaren var positiva till förslaget, framför allt till att ta bort parkeringsplatsen och återskapa parken. Men en stor andel ville också behålla parkeringen. Några ville ha bostäder på platsen.

En stor andel var positiva till att återskapa lekplatsen. Många nämnde dock att buller, avgaser och säkerhet måste tas om hand för att kunna skapa en bra lekplats. Väldigt många tyckte tvärtom att platsen är olämplig för lek. Flera tyckte att platsen kunde vara bra för äldre barn, tex parkour, skate, bollplan och flera önskade ett café.

Några föreslog att utöka husbilscampingen medan några fler föreslog att ta bort densamma och återskapa Tantogården med sina konserter.

Tantotoppen är en viktig plats för återanvändning av sand från stadens vintergator. I berget finns en sandsilo, därför kör många lastbilar upp här på våren. Platsen har en strålande utsikt. I programmet föreslås att se över möjligheten till sommarmöblering av platsen. Kanske en kafévagn? Eller ett utegym? Eller bänkar och bord? Vad tycker du om det? Andra idéer och tankar kring platsen?

Sammanställning av svar:

Nästan alla svarade att något måste göras med platsen, så den ser mer omhändertagen ut. Många önskade sittplatser och bord. Många nämnde att olovlig biltrafik, knarkhandel och påverkade personer skapar otrygghet.

Flera personer var positiva till ett utegym på platsen men lika många var negativa och önskade hellre en plats fredad från motion och idrott. Många tyckte det skulle vara trevligt med en kafévagn eller ett café medan många andra ställde sig skeptiska till alltför många kommersiella inslag och önskade att vi hellre skulle värna natur och stillhet som en kontrast till allt liv och rörelse nere vid stranden.

Programmet föreslår att skapa en mer tillgänglig gångväg från Tantotoppen ner mot Tantobadet. Detta för att öka tillgängligheten och tryggheten.

Vad tycker du om det? Tankar och idéer?

Sammanställning av svar:

En övervägande del var positiva till förslaget. Många av dem trodde att en ökad tillgänglighet också skulle öka tryggheten på Tantotoppen och att en förbindelse ner till Tantobadet var eftertraktad. Väldigt många var dock tveksamma och ännu fler direkt negativa. De framförde oro för att ökad tillgänglighet också skulle ge ökat festande och busliv. Flera av de som svarade negativt var rädda att kolonilott skulle behöva tas bort. (Idéen går att genomföra utan att någon endast kolonilott skulle påverkas.) Många av de tveksamma och negativa var också oroliga att förslaget skulle försämra för natur och djurliv och ville hellre att dessa värden skulle förstärkas.

”Lilla Tantotoppen” var ursprungligen tänkt som en utkiksplats. Programmet föreslår att återskapa utblickar genom varsam gallring av vegetation i vissa siktlinjer. Vi planerar också att sätta ut fler bänkar och förbättra belysningen. Vad tycker du om det? Andra idéer, tankar eller önskemål för platsen?

Sammanställning av svar:

Övervägande del av svaren var positiva till förslaget men väldigt många påpekade att inga träd bör fällas. Några önskade en lekplats, några andra bord för picnic. Några var tveksamma till förslaget och några få tyckte att det var ett dåligt förslag. De ville bara alla gröna ytor samt lugn och frid.

Musikpaviljongen byggdes i samband med att Stockholm var kulturhuvudstads år 1998. Vi planerar en upprustning av taket samt förbättrad belysning. Vad tycker du om det? Andra idéer och tankar kring platsen?

Sammanställning av svar:

Övervägande del tyckte att det var ett bra förslag. Flera berättade att de använt taket som väderskydd för möten och utevistelse under pandemin. Flera andra berättade att barngrupper ofta samlas under taket. Väldigt många var tveksamma och flera tyckte att det var ett dåligt förslag. De flesta tveksamma undrade om paviljongen används och behövs. Flera tyckte att den är mörk och tråkig. Väldigt många tyckte att den ska användas mer för att vara värd en upprustning. Flera tyckte att paviljongen ska rivas. Flera av de svarande önskar bättre scen, elanslutning och enklare bokning av paviljongen. Många önskade ordnade musikframträdanden. Flera önskade en större scen för parkteater. Andra önskade fler sittplatser, bord för picnic och grill. Flera tyckte att paviljongen skulle göras om till dansbana eller café. Många framförde att gång- och cykelvägen som löper mellan paviljongen och sittplatserna är ett problem när paviljongen används som scen med publik på bänkarna. Flera framförde att paviljongen eller gc-vägen bör flyttas.

**Programmet föreslår ett fördjupat program för upprustning av lekplatsen vid Ekermans gränd med fortsatt tågtema. Vad tycker du om det?
Tankar och idéer?**

Sammanställning av svar:

Övervägande del av svaren var positiva till förslaget medan några var tveksamma eller negativa. Av dessa var några tveksamma till att lekplatsen används medan andra hellre vill ha natur på platsen. Flera tyckte att lekplatsen skulle göras större än idag och att den behöver bättre belysning och fler sittplatser. Andra tyckte att den har en lagom storlek och att den gärna får hållas enkel, natur-lik, utan konstmaterial. Lekplatsens tågtema var uppskattat av många.

Programmet föreslår en ny boulebana i parken samt att se över discgolfbanan, så det ska gå lättare att kasta discarna utan att träffa gående parkbesökare. Programmet föreslår också att tillföra lekfulla inslag på andra platser i parken, till exempel en gunga som också vuxna kan använda samt att locka till naturlek. Vad tycker du om det? Idéer och förslag till platser?

Sammanställning av svar:

Övervägande del av svaren var positiva till förslaget och listan över förslag till lek och andra aktiviteter spridda i parken blev lång. Flera föreslog beachvolleyboll, hinder-/äventyrsbana och tennis. Nämnas kan också rutschkana, basket, tennis och vinterlek. Många sa nej till förslaget – de flesta för att de vill bevara parkens natur och lugn. Flera hade inställningen att oplanerat är bäst.

Boulebanor - väldigt många önskade boulebanor medan flera andra var kritiska

Discgolfbanan – Väldigt många uppskattar discgolfbanan och vill att den ska bevaras men gärna ses över för färre konflikter mellan spelare och andra parkbesökare. (Spelare klagar att parkbesökare sitter mitt i banan och parkbesökare klagar att de får diskar på sig och inte vågar gå på flera ställen. Konflikterna är särskilt framträdande vid bollplanen samt uppe vid "lilla Tantotoppen". Några är tveksamma till förslaget och undrar om banan används medan väldigt många är starkt kritiska till banan och helst ser att den tas bort.

Lekfulla inslag - Flera var positiva till lekfulla inslag i parken och bara en person svarade nekande. Väldigt många skulle gärna se en vuxengunga i medan flera var skeptiska till den idéen.

Naturlek – Många var positiva till den idéen. Några få framförde att leken inte behöver arrangeras och att naturen inte ska planeras.

I 1800-talets park fanns här en enkel grusplan för lek som spolades till isbana vintertid. Idag har platsen utvecklats till Tanto bollplan. Programmet föreslår att se över ytorna runt bollplanen för att förbättra vistelsen kring planen. Vad tycker du om det? Tankar och idéer?

Sammanställning av svar:

En övervägande del av svaren är positiva till förslaget men många ställer sig tveksamma och flera tycker att det är ett dåligt förslag. Många av de tveksamma och de negativa tycker att det är bra som det är idag. Och flera är oroliga att förslaget skulle skada parkens grönska och lugn.

Bland de positiva svaren kommer en lång rad av önskemål; väldigt många önskar bord och bänkar, några önskar läktare. Flera önskar konstis och några önskar fler toaletter, tennisbanor och att konstgräset ska tas bort. Många nämner också den olovlig trafiken och parkeringen vid bollplan och vill att den ska försvinna.

Tantolunden är en ovärderlig tillgång för den biologiska mångfalden. Programmet föreslår därför att ta fram en naturvårdsplan för att bevara och förstärka parkens grönstruktur och den biologiska mångfalden. Programmet föreslår att naturvårdsplanen även ska innehålla förslag på stödåtgärder för ekologin, till exempel holkar för fåglar och fladdermöss, ängsytor med blommor för pollinerare och bryn för småvilt. Även att förstärka den biologiska mångfalden genom att spara så kallad levande död ved, som kan läggas på hög eller kanske skapa något lekfullt. Vad tycker du om det? Tankar och idéer?

Sammanställning av svar:

Nästan alla som svarade var mycket positiva till förslaget. De svarade inte bara *bra*, utan använde ord som *utmärkt*, *jättebra* och *superviktigt*. Några svarade nej med motivationen att Tanto är en park och inte natur. Några var också rädda att skadedjur, vilda djur och fladdermöss med smittorisk skulle sprida sig. Några framförde att det blir svårt att förbättra de biologiska värdena om vi samtidigt vill genomföra alla andra förslag i programmet.

Många önskade skyltning och information om parkens naturvärden. Flera kom ihåg trädguidesbroschyren och önskade att den skulle komma tillbaka. Flera tyckte att koloniträdgårdsområdena skulle tas med i arbetet med en naturvårdsplan. Flera önskade bikupor, odling, blommor och insektshotell.

Programmet föreslår en trädplan integrerad i naturvårdsplanen, för att så länge som möjligt bevara parkens gamla träd. Till exempel kan ett gammalt träd med fallrisk behöva ett staket omkring sig som varnar parkbesökaren. Trädplanen ska också innehålla en plan för återplantering av träd. Vad tycker du om det? Tankar och idéer?

Sammanställning av svar:

Alla som svarade tyckte att det var bra att ta fram en trädplan. Många svarade till och med att det är viktigt. Ingen var tveksam eller negativ till förslaget.

Väldigt många var positiva till att bevara träd så länge som möjligt. Många tyckte samtidigt att sjuka och farliga träd bör fällas. Flera nämnde att döda grenar bör tas bort. Flera var skeptiska till förslaget att ha staket som skydd runt farliga träd. Väldigt många lyfte vikten av återplantering av träd. Även på denna fråga kom många önskemål om informationsskyltar. Flera önskade träd och buskar med frukt och bär.

Har du andra idéer eller tankar om hur Tantolunden kan förbättras?

Sammanställning av svar:

Som svar på denna fråga kom en lång rad önskemål. Många önskar en tryggare park utan missbruk. Flera önskar större närvaro av polis och vakter. Flera önskade café eller restaurang i parken, fler skräpkorgar och bättre belysning. Flera önskade också fler ytor för hundrastgård. Många nämnde att de vill att den naturliga parken ska bevaras. Av svaren kan man dock utläsa två läger; ett som vill ha fler aktiviteter i parken och ett som vill bevara/förstärka den lugna karaktären.

Metod vid sammanställningen av enkätsvaren

Frågorna i enkäten var fritt ställda utan svarsalternativ att välja bland. Många svar är därför resonerande, vilket gör att även sammanställningarna blir resonerande. Det är svårt att sammanställa exakt hur många som är positiva eller negativa eftersom många svar bara rör en mindre del av frågan. Vi har försökt att sortera svaren i kategorierna positiva, tveksamma och negativa och valt att använda följande ord för en ungefärlig beskrivning av antal svarande: *några* (5-10), *flera* (11-20), *många* (20-30), *väldigt många* (30-50), *stor andel* (50-200) och *överbärande del* (fler än 200). Siffrorna inom parantes är antal svarande.

Övriga synpunkter har vi samlat i listor. I den här sammanställningen har vi valt att bara nämna synpunkter som framförts av 5 personer eller fler. Alla synpunkter kommer sparas, även de med färre antal svarande, och utgöra grund för kommande arbeten med de fördjupade programmen.

De allra flesta som svarat på enkäten är medelålders eller äldre. Betydligt fler är kvinnor än män. Barn och ungdomar saknas nästan helt, vilket oftast blir resultatet vid enkätundersökningar. I fortsatt arbete med parken måste dessa grupper särskilt sökas upp för att även fånga deras synpunkter.

I svaren har många synpunkter lämnats som inte berör aktuellt programområde, tex frågor kring Zinkens väg, Tanto strandbad och promenaden längst Årstaviken. Sådana synpunkter kommer att noteras och tas tillvara i eventuellt kommande arbete med dessa platser. Vissa synpunkter rör andra förvaltningars ansvarsområden och kommer att framföras till aktuell förvaltning.

I alla enkätens frågor har trygghetsfrågan varit framträdande, där framför allt droghandel och missbruk i parken upplevs som otryggt. Platser som utmärker sig är Tantotoppen, "Lilla Tantotoppen" och lekplatsen. Dessa synpunkter kommer att föras vidare till Söderandan samt tas i beaktande i kommande arbeten.

En namnförbistring har också blivit tydlig i enkätsvaren. Tanto är ett stort område och ingen vet exakt var gränserna går. Detta bidrar till svårigheten att hitta i parken och kunde vara en fråga att jobba vidare med för att öka orienterbarheten.

Analys

Överbärande del av de som svarat är positiva till programmets förslag till upprustning av Tantolunden. Många vill gärna se mer detaljerade förslag, innan de svarar, vilket

också är tanken. Alla fördjupade program, som innebär större förändringar i parken, kommer att samrådas, till exempel fördjupat program för lek.

I de flesta frågor har det framkommit många önskemål om försiktighet vid upprustningen. Väldigt många månar om parkens gröna, lummiga och lugna karaktär och önskar att den ska bevaras. Framför allt vänder sig flera emot alltför många nya aktiviteter i parken. Samtidigt är många andra positiva till fler aktiviteter och ser dem som en garant för trygghet i parken. I kommande arbete med parken måste vi hitta den gyllene medelvägen mellan dessa två inställningar.

Frågan om att ta fram en naturvårdsplan för att gynna den biologiska mångfalden och vårda träd och natur, var den fråga som fick allra mest positivt gensvar. Den frågan har också största prioritet i kommande arbeten med parken.

Sammanställt av Karin Mehlis, landskapsarkitekt på Södermalms stadsdelsförvaltning, Stadsmiljöavdelningen under september 2022.